

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 475/2014-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Advokátska kancelária, Lužická 7, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 a jeho uznesením z 21. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2013, ako aj uznesením z 21. novembra 2013 p o r u š i l základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie a na účinný opravný prostriedok podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 z 21. novembra 2013 z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDACTED] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 340,86 € (slovom tristoštyridsať eur a osemdesiatšesť centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Holiča, Advokátska kancelária, Lužická 7, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE] vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 475/2014-13 z 30. júla 2014 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 a jeho uznesením z 21. novembra 2013.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní z 18. mája 2015 a najvyšší súd vo vyjadrení z 13. novembra 2014 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že 27. augusta 2012 bola na sťažovateľa podaná obžaloba pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona na tom základe, že 30. apríla 2012 okolo 10.30 h v [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na štátnej ceste č. 1/18 ([REDAKČNÝ ZNAČENIE]) v súvislosti s dokumentovaním priestupku na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorého sa dopustil sťažovateľ ako vodič osobného motorového vozidla zn. Renault Kangoo EČV [REDAKČNÝ ZNAČENIE], po uložení blokovej pokuty vo výške 60 € hliadkou

Obvodného oddelenia Policajného zboru Levoča žiadal od členky hliadky nstržm. Bc. [REDACTED], aby mu bola uložená polovičná pokuta bez vydania pokutových blokov.

Trestným rozkazom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. PK-2 T 28/2012 z 21. septembra 2012 bol sťažovateľ uznaný za vinného podľa obžaloby a bol mu uložený peňažný trest vo výmere 500 €, pričom pre prípad zmarenia tohto trestu bol uložený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov.

Na základe odporu podaného proti trestnému rozkazu rozsudkom špecializovaného trestného súdu č. k. PK-2 T 28/2012-161 z 28. novembra 2012 bol sťažovateľ opätovne uznaný vinným podľa obžaloby a bol mu uložený peňažný trest vo výmere 400 € a pre prípad jeho zmarenia náhradný trest odňatia slobody na 3 mesiace.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 2/2013 z 30. apríla 2013 bolo odvolanie sťažovateľa proti rozsudku špecializovaného trestného súdu zamietnuté.

Proti odvolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že si nebol vedomý spáchania priestupku, o čom sa následne presvedčil po zastavení hliadkou prečítaním zákona. Potom sa sťažoval na postup hliadky a pri čakaní na vybavenie stretol aj policajta, ktorý s ním priestupok riešil. Sťažovateľ sa s ním dostal do slovnej výmeny názorov a povedal mu, že sa bude sťažovať. Do toho času nebolo podplácanie nikde a nikým spomenuté. Policajti si boli vedomí svojho pochybenia, a tak bolo pre nich jednoduchšie uviesť, že sťažovateľ ich chcel podplatiť. Keby to bola pravda, boli by ho predviedli, čo sa však nestalo. Policajti začali konať až potom, čo sa sťažovateľ prišiel na nich sťažovať. Podané dovolanie sťažovateľ právne odôvodnil podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 z 21. novembra 2013 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté.

Najvyšší súd odôvodňuje svoje uznesenie tým, že v spise je záznam o zložení sumy 400 €, teda o zaplatení uloženého peňažného trestu s tým, že jeho vykonaním došlo k zahladeniu odsúdenia podľa § 92 ods. 2 Trestného zákona.

Uvedené znamená, že najvyšší súd sa podstatou dovolacích námietok sťažovateľa vôbec nezaoberal, vybral sa ľahšou cestou a vyjadril názor, že sťažovateľ trest vykonal, odsúdenie má zahladené a hľadá sa na neho, akoby nebol trestaný (správne má byť „akoby nebol odsúdený“, pozn.). To znamená, že dovolaním sa už zaoberať nemusí. Pritom sťažovateľ peňažný trest musel uhradiť, lebo mu hrozila sankcia vo forme náhradného trestu odňatia slobody v trvaní troch mesiacov.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd pristúpil k podanému dovolaniu ľahostajne, o čom svedčí aj odôvodnenie na necelých štyroch stranách textu. Sťažovateľ má síce odsúdenie zahladené, ale stále sa cíti byť nevinným. Veril, že v dovolacom konaní dôjde k náprave predchádzajúceho nezákonného rozhodnutia.

Právoplatné odsúdenie sťažovateľ už nemá uvádzané vo výpise z registra trestov, avšak v odpise z registra trestov to uvedené stále je. Pritom pri preukazovaní trestnej bezúhonnosti sa vydáva odpis z registra trestov. Práve záznam v odpise z registra trestov má za následok diskrimináciu žiadateľa napríklad v prípade záujmu o prácu v štátnej službe. Platí to v prípadoch zamestnania v bezpečnostnej službe, v službe príslušníka Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, profesionálneho vojaka atď.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 s tým, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu z 21. novembra 2013 zrušené a najvyššiemu súdu bolo prikázané, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Domáha sa tiež priznania nemajetkovej ujmy spočívajúcej v zaplatených trovách právneho zastúpenia vo výške 174,94 €, uhradenom peňažnom treste vo výške 400 € a v psychickej ujme spôsobenej nezákonným rozhodnutím a stratou možnosti voľného pohybu z dôvodu účasti

na pojednávaniach vo výške 1 000 €. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 €.

Z vyjadrenia predsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2014-41 z 13. novembra 2014 v spojení s vyjadrením predsedu trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 5. novembra 2014 vyplýva, že sťažnosť je vecne neopodstatnená a napriek jej prijatiu na ďalšie konanie najvyšší súd požaduje, aby bola odmietnutá. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 z 21. novembra 2013 je vecne správne, pričom právne závery, ktoré viedli k odmietnutiu dovolania podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku, sú súčasťou náležitého a vnútorne konzistentného odôvodnenia, na ktoré sa v podrobnostiach odkazuje.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 18. mája 2015 doručenej ústavnému súdu 25. mája 2015, ktorá je reakciou na vyjadrenie najvyššieho súdu, vyplýva, že sa nechce a ani sa nebude vyjadrovať k stanovisku predsedu trestnoprávneho kolégia. V tomto stanovisku chýba už iba to, že „*ako si Ústavný súd SR dovolil prijať sťažnosť na ďalšie konanie*“. Je pravdou, že „*funkcia prináša moc*“, prináša právomoci a tie prelamujú základné atribúty inštitútu, ktorým je aj vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti. Obsah tohto vyjadrenia v rozsahu 11 riadkov je v ponímaní právneho zástupcu sťažovateľa urážkou funkcie, ale hlavne inštitúcie, ktorú vyjadrením predseda trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu oslovil.

II.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 z 21. novembra 2013 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti odvolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 2/2013 z 30. apríla 2013. Podľa názoru najvyššieho súdu dovolanie bolo potrebné odmietnuť ako neprípustné podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku. V posudzovanej veci dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok. Súčasťou spisového materiálu je aj záznam o zložení sumy 400 €

na účet špecializovaného trestného súdu, ktorého identifikačné údaje svedčia o zaplatení peňažného trestu. Zaplatením, t. j. vykonaním peňažného trestu, došlo k jeho zahladeniu v zmysle § 92 ods. 2 Trestného zákona. Ak bolo odsúdenie zahladené, hľadá sa na páchatel'a, ako keby nebol odsúdený (§ 93 ods. 1 Trestného zákona). Právnym dôsledkom zahladenia odsúdenia je v zmysle citovaného ustanovenia fikcia neodsúdenia. Pokiaľ nastávajú priamo ex lege (ako to je v posudzovanom prípade), alebo na základe rozhodnutia súdu právne následky spojené s fikciou neodsúdenia, treba do všetkých dôsledkov považovať odsudzujúce rozhodnutie právne za neexistujúce a na takú osobu sa hľadá, ako keby odsúdená nebola. Predpokladom podania dovolania je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahladenia odsúdenia, nemožno ju chápať iba podmienene, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie. Ak nastal zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu stav zahladenia odsúdenia, ktorý znamená, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených podať dovolanie ho už nemôže podať. Zahladenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená okrem iných následkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. Vychádzajúc z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom prirážajúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti, zanikajú v trestnoprávnej oblasti nepriaznivé dôsledky spojené s odsúdením páchatel'a. Zahladením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod., uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť ku vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, dokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a. Vážnym zásahom do stability právnych vzťahov by bolo, ak by sa na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti Slovenskej republiky nový právny stav vzniknutý po zahladení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia zvrátil. Pokiaľ po podaní dovolania došlo k zahladeniu odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia, dovolací

súd musí dovolanie smerujúce svojimi účinkami proti neexistujúcemu rozhodnutiu odmietnuť podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku ako neprípustné.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

Podľa presvedčenia sťažovateľa postupom a uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv, a to tým, že sa tento podstatou dovolacích námietok sťažovateľa nezaoberal, vychádzajúc z názoru, že vykonaním peňažného trestu sa na sťažovateľa hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Najvyšší súd je tej mienky, že vo svojom uznesení náležite a vnútorne konzistentne odôvodnil svoje právne závery.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu sú medzi účastníkmi konania nesporné. Naproti tomu ako sporná sa javí právna otázka, či v dôsledku vykonania peňažného trestu jeho zaplatením a z toho vyplývajúcim zahladením odsúdenia priamo zo zákona s účinkom, že sa na obvineného hľadí, ako keby odsúdený nebol, dochádza aj k zániku možnosti preskúmať na základe dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku zákonnosť právoplatného odsudzujúceho rozsudku. Kým podľa sťažovateľa to možné je, najvyšší súd túto možnosť vylučuje.

Podľa § 92 ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2014 ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b) až k) k zahladeniu dochádza ich vykonaním.

Podľa § 32 písm. d) Trestného zákona za spáchané trestné činy môže súd uložiť páchateľovi, ktorý je fyzickou osobou len peňažný trest.

Podľa § 93 ods. 1 Trestného zákona ak bolo odsúdenie zahladené, hľadí sa na páchateľa, ako keby nebol odsúdený.

Ústavný súd sa uvedenou právnou problematikou v minulosti už viackrát zaoberal a vzhľadom na rozporné stanoviská II. senátu a III. senátu došlo k postupu podľa § 6 zákona o ústavnom súde, pričom bolo prijaté stanovisko na zjednotenie odchylných právnych názorov v tomto znení:

Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu (PLz. ÚS 4/2015-11 z 18. marca 2015).

Z citovaného zjednocujúceho stanoviska vyplýva predovšetkým neakceptovateľnosť argumentu najvyššieho súdu, podľa ktorého by priznanie práva podať dovolanie v danom prípade bolo v rozpore s princípom rovnosti procesných strán, pretože ak by túto možnosť mal odsúdený, nutne by musela byť pripustená aj u generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktorý by mohol podať dovolanie aj v neprospech odsúdeného smerujúce k zhoršeniu jeho postavenia, čo by následne umožňovalo otvorenie už ukončeného trestnoprávneho vzťahu a zvrátenie priaznivých výsledkov pre odsúdeného spočívajúcich v tom, že sa neho hľadí, akoby odsúdený nebol. Takúto argumentáciu najvyššieho súdu možno považovať za redukciu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie. Legalizujúcim dôvodom takejto redukcie nemôže byť argumentácia založená na rešpektovaní princípu rovnosti procesných strán, keďže neexistuje legitímny dôvod ani

cieľ, pre ktorý by nebolo možné priznať rovnaké procesné práva pre všetky procesné strany. V danom prípade ide o priznanie práva podať dovolanie aj voči rozhodnutiu, ktoré vykazuje nezákonnosť a ktoré odsúdený medzičasom vykonal. Priznanie, a teda uplatnenie tohto procesného práva vo svojich dôsledkoch znamená naplnenie, a nie popretie podstaty princípu rovnosti procesných strán.

Nad rámec uvedenej argumentácie možno poukázať na to, že v rámci princípu rovnosti procesných strán generálny prokurátor nepochybne môže podať dovolanie proti právoplatnému oslobodzujúcemu rozsudku, čo následne tiež umožňuje otvorenie trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a to v spojení so zvrátením priaznivých dôsledkov pre stíhaného spočívajúcich v tom, že oslobodením spod obžaloby došlo k deklarovaniu jeho nevinu. Pritom nemožno mať najmenšie pochybnosti o tom, že právoplatný oslobodzujúci rozsudok treba považovať za omnoho priaznivejší než právoplatný odsudzujúci rozsudok spojený s fikciou, že sa na odsúdeného hľadí, ako keby odsúdený nebol.

Ďalej zo zjednocujúceho stanoviska vyplýva, že neprípustnosť dovolania podaného odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest, nemožno bez ďalšieho vyvodzovať ani z explicitného znenia príslušných ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na dovolanie. Za rozhodnutie, ktorým bola vec právoplatne skončená, je potrebné podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku považovať právoplatné rozhodnutie súdu vo veci samej, ktorým je okrem iného aj rozsudok, ktorým bol uložený trest, resp. ochranné opatrenie, alebo bolo upustené od potrestania. V tejto súvislosti nemožno za ústavne udržateľné považovať právne závery najvyššieho súdu, ktorý konštatoval, že odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadí ako na odsúdeného.

Na rozdiel od tohto právneho názoru najvyššieho súdu je ústavný súd tej mienky, že z hľadiska prípustnosti dovolania je bez významu, či sa v dôsledku zahľadania odsúdenia hľadí na osobu odsúdeného ako na osobu, ktorá odsúdená nebola, keďže z hľadiska

prípustnosti dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto nadobudlo právoplatnosť. Inými slovami, podmienkou podania dovolania je existencia samotného odsúdenia páchatel'a. Naopak, podmienkou dovolania nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľa vyplýva z vykonania uloženého peňažného trestu na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.

Nemožno sa bez výhrad stotožniť ani s tým záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého zahladením odsúdenia spojeným s fikciou neodsúdenia môže odsúdená osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Najvyšší súd totiž opomenul, že zahľadanie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia neznamená zánik všetkých nepriaznivých účinkov spojených s odsúdením, keďže tieto nemožno obmedzovať výlučne na skutočnosť, že vo výpise z registra trestov sa zahladené odsúdenia neuvádzajú. Existencia odsudzujúceho rozhodnutia totiž uplatnením fikcie neodsúdenia nezaniká, pričom trest, ktorý odsúdený vykonal a ktorý mu bol zahladený, má stále platný právny základ v odsudzujúcom rozhodnutí. Vykonaný a zahladený trest postihuje páchatel'a aj sekundárne, lebo zakladá pre poškodeného právny titul na uplatnenie práva na náhradu škody a trov. Osobitne treba zdôrazniť, že zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' trestný čin spáchal.

Napokon možno ešte dodať, že, vychádzajúc z právneho názoru najvyššieho súdu, by zrejme v prípade zahľadania odsúdenia s účinkami fikcie neodsúdenia nebolo možné účinne podať ani návrh na obnovu konania, hoci by dodatočne vyšli najavo dôkazy preukazujúce nevinu odsúdeného. Takýto následok je zrejším popretím základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Navyše neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku znemožňuje, aby takáto osoba uplatnila nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným odsúdením.

Vzhľadom na všetky uvedené argumenty došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 35 ods. 1 ústavy.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde, ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 12/2013 z 21. novembra 2013 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Sťažovateľ požadoval úhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 340,90 €. Ústavný súd mu priznal úhradu trov jeho právneho zastúpenia advokátom, a to za 2 úkony právnych služieb v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť) po 134 €, ako aj režijný paušál 2-krát po 8,04 €. Okrem toho priznal aj 20 % dane z pridanej hodnoty, teda 56,81 €. Náhradu trov priznal celkom vo výške 340,86 € (bod 3 výroku nálezu).

Nebolo možné vyhovieť ďalším požiadavkám sťažovateľa (bod 4 výroku nálezu).

Sťažovateľ požadoval priznanie náhrady za majetkovú ujmu spočívajúcu v zaplatených trovách právneho zastúpenia vo výške 174,94 € a v uhradení peňažného trestu vo výške 400 €. Domáhal sa tiež peňažnej náhrady vo výške 1 000 € za psychickú ujmu

spôsobenú nezákonným rozhodnutím a stratou možnosti voľného pohybu z dôvodu účasti na pojednávaniach.

Nároky na náhradu za majetkovú ujmu (trovy 174,94 € a peňažný trest 400 €) nie sú v príčinnej súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľa v dovolacom konaní, a preto im nebolo možné vyhovieť. Navyše by tieto nároky prichádzali do úvahy až potom, čo by došlo k zrušeniu právoplatného odsudzujúceho rozsudku.

Nárok sťažovateľa na zaplatenie peňažnej náhrady za psychickú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím najvyššieho súdu nebolo možné akceptovať. Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia označených práv sťažovateľa, zrušením uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola sťažovateľovi poskytnutá dostatočná satisfakcia.

Uplatnený nárok na peňažnú náhradu za psychickú ujmu spôsobenú stratou možnosti voľného pohybu z dôvodu účasti na pojednávaniach taktiež nie je v príčinnej súvislosti s porušením práv sťažovateľa v dovolacom konaní. Takýto nárok by prichádzal do úvahy potom, čo by v novom konaní bolo dovolaniu sťažovateľa vyhovené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015